

Добра практика 1

Наименование на инструмента/добрата практика	Латвийският опит: учебни дейности за развиване на когнитивната гъвкавост
Ключови думи	Когнитивна гъвкавост, познавателна гъвкавост
Обобщена от	Стокхолмско бизнес училище – Рига
Език	Български
Добра практика	
<p>За Латвия темата за познавателната гъвкавост (ПГ) е все още доста нова и неизследвана. Според обширното проучване на различни източници подобна тема тепърва ще буди интерес и за момента липсва достатъчно информация за подходящо представяне и анализиране на добър казус. И все пак се провеждат многобройни инициативи за огласяване на понятието и за улесняване на по-широкото му преподаване и развитие като част от инструментариума за социални умения, така необходим за подобряване възможностите за намиране на работа.</p> <p>Произход и развитие на познавателната гъвкавост в Латвия</p> <p>Все още няма постигнат консенсус относно дефиницията за познавателна гъвкавост. Обикновено познавателната гъвкавост (ПГ) се определя като способността за превключване между две концепции или за едновременната работа по многобройни концепции или теми. Понякога ПГ се описва просто като пренасочване: от една към друга концепция, задача или стратегия. Това по-общо определение открехва още врати за развитие и на други страни на познавателната гъвкавост.</p> <p>В Латвия това се случва най-вече в областта на педагогиката и детското образование, като най-изчерпателният материал – „Наръчник по психология за млади учители“ – е изготвен от Латвийския университет в помощ на младите учители с цел подобряване на разбирането им за познавателните процеси при децата. Помагалото включва и дейности за развитие на умения за решаване на множество задачи и за улесненото превключване между тях. Ето защо, без изрично да е посочено, може да се каже, че помага и за развитието на ПГ.</p> <p>Материалите за деца и подрастващи (0 – 18 години), изготвени от Държавния център за образователно съдържание, включват елементи от когнитивната психология и до известна степен залагат и на гъвкавостта за превключване между задачи.</p> <p>Материалите анализират основно различните етапи на развитие при децата, но съдържат и някои полезни инструменти за оценка на познавателните способности за всяка възраст, напр. когнитивният тест на Уудкок Джонсън може да се прилага при възраст от 2 до 90 години, но в Латвия този тест се използва предимно за деца и за по-младото поколение. Това ни позволява да заключим, че съществува стереотип, че след</p>	

средното училище няма нужда да се обръща внимание на познавателните процеси и гъвкавостта.

Това не означава, че когнитивната психология изцяло липсва в образователната система, тъй като е заложена в образованието на учители и психолози. Но не срещнахме примери за разработки по темата, които са част от други обучителни програми, напр. за мениджмънт или за развитие на човешките ресурси.

Развитие на познавателна гъвкавост при установените инициативи

Подробното търсене на инициативи за развитие на познавателната гъвкавост не даде почти никакви резултати. Една от консултантските компании за управление на човешките ресурси – Академия за организационно развитие (ODA) – има разработени материали за семинар, предназначен за латвийска държавна организация: Семинар за саморазвитие. Една от темите на семинара е познавателната гъвкавост. Не беше възможно да се установи дали курсът наистина се е провеждал и ако да, с каква целева група.

Заклучения и бъдещи насоки

Предоставените данни ясно посочват липсата на достатъчен фокус върху развитието на познавателната гъвкавост при студентите или мениджърите. В момента е трудно да се даде обяснение защо ПГ се развива основно при децата, а впоследствие напълно се забравя. Възможно обяснение е, че на развитието на ПГ се отделя много внимание в средното образование, като се предполага, че уменията, развити на този етап, са достатъчни за целия живот.

Натрупаните в международната практика доказателства ясно посочват, че познавателната гъвкавост трябва да се подобрява през целия живот, включително и за професионално развитие. Следователно може да се предположи, че в Латвия се налага да се вземат решения и да се предприемат действия за включването на развитието на ПГ и на по-късен етап, напр. в университетското образование. Следваща стъпка би била разработването на подходящи педагогически материали за улесняване на развитието на ПГ в зависимост от областта на обучение, областта на приложение и т.н.

Източници	<ol style="list-style-type: none"> 1. http://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/56412/svence_guna-psiologija_jaunajam_skolotajam-book.pdf?sequence=1 2. https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/inf_mat_veca_kiem.pdf 3. https://www.mk.gov.lv/lv/media/308/download
Вид на обучителния материал	ДОБРИ ПРАКТИКИ